

Udgivet 18.10.2024

Økologiske grønsagsfrø: Samarbejde på tværs af landegrænser

Med udgangen af 2036 skal grøntsagsproducenter i EU anvende økologiske frø. Det bliver en udfordring at nå dertil, da der er tale om mange kulturer og ofte små arealer sammenlignet med landbrugsafgrøder.

Af Karen Munk Nielsen, Malene Hangstrup Kræfting

Et internationalt samarbejde er nødvendigt, hvis grøntsagsbranchen i EU skal nå målet om 100 procent økologiske frø i produktionen efter 2036. Avlere og virksomheder i Europa opererer på samme marked, og derfor skal avlerne så vidt muligt have ensartede rammer at producere under, når det gælder frø og udsæd.

Ens regler, forskellig praksis

Der gælder i princippet allerede samme regler for anvendelse af økologisk udsæd i alle EU-lande. Praksis er imidlertid forskellig fra land til land, når det gælder dispensationer fra kravet om økologisk udsæd.

Ligeledes er der stor forskel mellem lande på antallet af kulturer i Kategori 1 – det vil sige kulturer, hvor man vurderer, at der er tilstrækkeligt udbud af relevant, økologisk frø- og formeringsmateriale. Det er konklusionen i en analyse af forholdene i en række europæiske lande, som blev fremlagt på et tværnationalt møde for branchens aktører i maj 2024.

Lande uden Kategori 1-liste

Analysen omfatter 14 europæiske lande og viser, at 6 lande (Østrig, Irland, Island, Litauen, Storbritannien og Nordirland) ikke har en Kategori 1-liste, mens de øvrige 8 (Belgien, Schweiz, Tyskland, Danmark, Frankrig, Luxembourg, Holland og Sverige) har mindst én art eller sortsgruppe opført under Kategori 1. Kun agurk og løg er opført på Kategori 1 i mere end ét land, mens andre arter kun optræder på et enkelt lands Kategori 1-liste.

Specialistgrupper

En forudsætning for at få flere arter på Kategori 1-listerne er, at der foretages en kvalificeret vurdering af det tilgængelige frøudbud. Den opgave skal varetages af specialister på området. I Danmark er Landbrugsstyrelsen ansvarlig for specialistgrupperne. Planen var oprindeligt at etablere op til 15 grupper, men denne plan er under revision, så der sandsynligvis bliver færre og mere behovsbetonede møder i relevante specialistgrupper. Sverige, UK, Nederlandene og Frankrig har etableret 4-5 specialistgrupper.

Forskellig praksis for dispensationer i nabolande og Kategori 1-afgrøder påvirker udbuddet af økologiske frø landene imellem. Med øget kommunikation kan vi skabe mere lige vilkår for landmænd og virksomheder,

og som udgangspunkt kan specifikke afgrøder være i fokus. Når et land lister en art i Kategori 1, kan det påvirke andre landes syn på arten. Større gennemsigtighed og øget samarbejde mellem landene kunne strømline kategoriseringsprocessen og skabe lige konkurrencevilkår.

Et eksempel på specialistgrupper i Sverige:

- Korn og bælgfrugter
- Foderplantefrø
- Kartofler
- Grønsager og frugt

Europæisk netværk

Der er behov for at stimulere den økologiske frøproduktion. Det kan et netværk på tværs af lande-grænser bidrage til. I et netværk er det muligt at give inspiration til og udveksle viden med aktører i andre lande vedrørende specialistgrupper, nationale handlingsplaner, udfordringer i frøproduktionen og resultater fra økologiske markforsøg i sammenlignelige klimaregioner.

Et europæisk netværk kan bidrage til kommunikationen mellem frøfirmaer, landmænd/avlere og myndigheder. Lande med relativt lille økologisk grøntsagsareal kan i fællesskab og med større vægt efterspørge økologiske frø samt levere vigtige data til frøproducenterne om de nationale markeder og potentialet for at øge den samlede efterspørgsel af bestemte sorter.

Foto: Sidsel Birkelund Schmidt

Økologiske gulerodsfrø er et eksempel, hvor det kan være vanskeligt at skaffe af de ønskede sorter. Det skyldes, at en del sorter er vanskelige at opformere økologisk. Fra 2037 skal alle frø i økologisk grøntsagsproduktion være dyrket økologisk.

Møder i 2024-2025:

- I maj 2024 blev der holdt et tværnationalt møde for bran-chens aktører. Mødet var arrangeret af EU-projektet LIVE-SEEDING i samarbejde med det tyske projekt RoadmapsOekoPVM og det danske projekt Økologiske grønsagsfrø skal fremtidssikres. Mødet var første skridt til at etablere et europæisk netværk med deltagelse primært af nord-vest-europæiske lande, som deler samme udfordringer.
- Der er indkaldt til et møde i eftersommeren 2024 i en mindre gruppe vedrørende frø til småplanterplaner.
- Der afholdes endnu et møde i 2025 med henblik på at udbygge netværket af avlerrepræsentanter, frøvirksomheder og myndigheder.

Denne artikel har været bragt i *Gartner Tidende* (<https://gartnertidende.dk/>) 10. oktober 2024.

Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribruget

For mere information

Malene Hangstrup Kræfting

Konsulent

Omlægning til økologi,
planteproduktion

+45 30 62 58 52

malk@icoel.dk